

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 szkoły podstawowej,

oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic; Edycja 2024

Wymagania na poszczególne oceny ¹					
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą	uczeń z dostosowaniem
1. Środowisko przyrodnicze Polski					
Uczeń: • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen</i>, <i>holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne</i>, <i>niż baryczny</i>, <i>wyż baryczny</i> • wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego	Uczeń: • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia proces powstawania gór • wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • dokonuje podziału surowców mineralnych	Uczeń: • oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • omawia warunki klimatyczne w Europie	Uczeń: • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski • charakteryzuje jednostki geologiczne Polski • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • przedstawia proces powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce	Uczeń: • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • opisuje wpływ wydobywania surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • wyszukuje i prezentuje informacje z zakresu prognozowania pogody • ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce • omawia na wybranych przykładach wpływ wyłesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych	Uczeń: • wskazuje położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wskazuje je na mapie kraje sąsiadujące z Polską • wybiera z opisu znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i> • wskazuje formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wskazuje na mapie pasy rzeźby terenu Polski i nazywa wybrane przez siebie dwa pasy • wskazuje główne rodzaje skał • charakteryzuje na podstawie tekstu cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego • wskazuje i nazywa elementy klimatu • wskazuje na mapie przeważający kierunek wiatrów w Polsce • wybiera znaczenie terminów: <i>źródło</i>, <i>rzeka główna</i>, <i>dopływ</i>, <i>ujście deltowe</i>, <i>ujście lejkowate</i> • wskazuje na mapie główne rzeki Polski

• podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski • wymienia elementy klimatu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobową temperaturę powietrza</i> • wymienia czynniki, które warunkują różnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce • określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate</i> • wskazuje na mapie główne rzeki Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> • wymienia przyczyny powodzi w Polsce • określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego • wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny • omawia linię brzegową Bałtyku • podaje główne cechy fizyczne Bałtyku • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce	• podaje cechy klimatu Polski • podaje różnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej • rozpoznaje typy ujść rzecznych • opisuje zjawisko powodzi • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią • wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych • omawia wielkość i głębokość Bałtyku • charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata • opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku • opisuje wybrane typy gleb w Polsce • przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski • omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu • charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce	• charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów • wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry • wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce • określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku • omawia powstawanie gleby • wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych • omawia funkcje lasów • ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego	• wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące zmian klimatu Polski • omawia ważniejsze typy jezior w Polsce • przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej • omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • omawia procesy i czynniki glebotwórcze • opisuje typy lasów w Polsce • opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski	i tworzenia sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce • wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego • ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb • ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce • podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody	• wybiera znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> • wymienia dwie przyczyny powodzi w Polsce • wskazuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, poziomy glebowe</i> • wskazuje na schemacie typy gleb w Polsce • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • krótko omawia wybrane formy ochrony przyrody w Polsce • wskazuje park narodowy na mapie Polski położony najbliżej swojego miejsca zamieszkania
---	---	--	---	--	---

• wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • wskazuje parki narodowe na mapie Polski					
2. Ludność i urbanizacja w Polsce					
Uczeń: • wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską • wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> • wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> • odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i>	Uczeń: • wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich • prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej • omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 • omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw • wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce • określa kierunki napływu imigrantów do Polski	Uczeń: • omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce • omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce • porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski • opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce • opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce • porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy • omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności • analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego	Uczeń: • omawia podział administracyjny Polski • omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy • analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski • omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji	Uczeń: • analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski • analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego • analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce • ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie • ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich • omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej • identyfikuje na wybranych przykładach związku między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w	Uczeń: • wskazuje na mapie państwa sąsiadujące z Polską • wskazuje na mapie administracyjnej Polski województwo wielkopolskie i jego stolicę • wybiera z opisu znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> • z pomocą instrukcji lub nauczyciela odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci • wskazuje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • na podstawie krótkiego opisu wybiera znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost naturalny</i> • wskazuje przyczyny migracji wewnętrznych • wymienia dwie mniejszości narodowe w Polsce • wyjaśnia czym jest <i>bezrobocie i ludność aktywna zawodowo</i> • określa dwa skutki bezrobocia dla człowieka i państwa

- wymienia przyczyny migracji wewnętrznych - odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski - wymienia główne skupiska Polonii - wymienia mniejszości narodowe w Polsce - wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia</i>, - odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>aglomeracja monocentryczna</i>, <i>aglomeracja policentryczna</i> (<i>konurbacja</i>) - wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie - wymienia funkcje miast - odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy - wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich - wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	- wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności - charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce - podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce - podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce - wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady - wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną - omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich	- przedstawia strukturę narodowościową ludności Polski na tle struktury narodowościowej ludności w wybranych państwach europejskich - określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach - charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce - omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce - porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy - analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce - omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	- omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy - określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy	strukturze demograficznej w strefach podmiejskich	wyjaśnia czym jest <i>miasto</i>, <i>aglomeracja monocentryczna</i>, <i>aglomeracja policentryczna</i> (<i>konurbacja</i>) - wymienia cztery największe miasta Polski i wskazuje je na mapie - wybiera z opisu funkcje miast - wskazuje dwie przyczyny migracji do stref podmiejskich - wymienia dwie przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
3. Rolnictwo i przemysł Polski					
Uczeń: - wymienia funkcje rolnictwa - wymienia przyrodnicze i pozapryrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce - wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce	Uczeń: - opisuje warunki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce - prezentuje na podstawie danych statystycznych	Uczeń: - przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju - charakteryzuje regiony rolnicze - na najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce	Uczeń: - omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce - charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce	Uczeń: - przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej - dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych	Uczeń: - wymienia dwie funkcje rolnictwa - wymienia dwa przyrodnicze i pozapryrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> • wymienia główne uprawy w Polsce • wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> • wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce • wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich • dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy • wymienia funkcje przemysłu • wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej • wymienia Źródła energii • wymienia typy elektrowni • wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce • wymienia główne Źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim	strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce • wymienia główne rejonry warzywnictwa i sadownictwa w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce • wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce • omawia cechy polskiego przemysłu • wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski • omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim • lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne • opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze Źródeł odnawialnych • podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim	• przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce • przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce • omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy • wyjaśnia wpływ warunków pozaprzrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim	• porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej • analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu • opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • omawia na podstawie dostępnych Źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce • wymienia korzyści płynące z wykorzystania Źródeł odnawialnych do produkcji energii • analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem	zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny • wykazuje na podstawie dostępnych Źródeł wpływ przemian gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju • analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzrodnicze sprzyjające produkcji energii ze Źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki	• wskazuje na mapie tematycznej regiony rolnicze w Polsce • korzystając z opisu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> • wskazuje na rysunku główne rośliny uprawne w Polsce • korzystając z opisów wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> • wskazuje na rysunku główne zwierzęta gospodarskie w Polsce • wymienia funkcje przemysłu • wymienia dwa Źródła energii • wymienia dwa typy elektrowni • wskazuje główne Źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim • wskazuje Źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego • korzystając z tekstu podaje przyczyny kwaśnych opadów
4. Usługi w Polsce					
Uczeń: • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce	Uczeń: • omawia zróżnicowanie usług w Polsce • omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg	Uczeń: • przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce • prezentuje na podstawie dostępnych Źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego	Uczeń: • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta	Uczeń: • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • korzystając z tekstu wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wskazuje rodzaje transportu w Polsce

- wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze - wyróżnia rodzaje łączności - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> - wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> - wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie - wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- kołowych w Polsce - omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce - omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce - wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym - wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego - omawia czynniki rozwoju turystyki - wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście Światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie	- transportu w przewozach pasażerów i ładunków - omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski - podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski - przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce - charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście Światowego dziedzictwa UNESCO</i> - charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski - wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki - analizuje na podstawie dostępnych Źródeł wpływ z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy - ocenia na podstawie dostępnych Źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski - analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie - określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach	- podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej - ocenia na podstawie dostępnych Źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy - omawia na podstawie dostępnych Źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski	- wymienia rodzaje łączności - wskazuje znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> - korzystając z tekstu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import</i> - korzystając z wykresu wskazuje państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski - korzystając z tekstu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna (podaje przykłady)</i> - wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
--	---	--	--	--	--

5. Mój region i moja mała ojczyzna

Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> - wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski - wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony - wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu - wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> - wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny	Uczeń: - podaje główne cechy Środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych - wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych - określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym - rozpoznaje w terenie obiekty decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny	Uczeń: - wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania Środowiska przyrodniczego w swoim regionie - analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu - prezentuje główne cechy gospodarki regionu - opisuje walory Środowiska geograficznego małej ojczyzny - omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych Źródeł	Uczeń: - przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu - prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych Źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej	Uczeń: - projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie - wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami Środowiska geograficznego - planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie - projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów Środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> - wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski - wskazuje najważniejsze walory przyrodnicze regionu - wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> - wymienia walory Środowiska geograficznego małej ojczyzny
---	---	---	--	--	---

• przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie • wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny				warunków życia lokalnej społeczności • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej	
---	--	--	--	---	--

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- Praca z pomocami dydaktycznymi i materiałem wizualnym pozwalającym lepiej zrozumieć poznawane treści- podręcznik, film, prezentacja multimedialna, quiz, plansza, schemat, mapa, praca z modelem, praca z globusem,
- Motywowanie do pracy, pozytywne wzmacnianie, pochwały za osiągnięte sukcesy,
- Stosowanie pytań naprowadzających,
- Wyjaśniania pojęć poprzez odniesienie do konkretnych przykładów z geografii i życia codziennego,
- Karty pracy dostosowane do możliwości ucznia - proste polecenia, proste grafiki, odpowiedzi do wyboru, pytania naprowadzające, zdania do uzupełnienia z podpowiedziami,
- Prace pisemne bazujące na pytaniach niewymagających długich wypowiedzi ze zmniejszoną ilością pytań,
- Możliwość skorzystania z wydłużonego czasu pracy,
- Praca w zespołach, gdzie uczeń będzie mógł opierać się na pomocy innych uczniów.
- Stosowanie odpowiednio powiększonej czcionki dostosowanej do potrzeb ucznia na pracach pisemnych - sprawdziany, kartkówki, karty pracy (w przypadku ucznia słabowidzącego)
- Zachęcanie do tworzenia notatek graficznych, map myśli
- Stałe kontrolowanie postępów pracy oraz stopnia zrozumienia poleceń i czytanych tekstów źródłowych
- W razie konieczności dla lepszego kontaktu z uczniem, usytuowanie dziecka w pierwszej ławce, blisko tablicy i nauczyciela.